

KADIN VE ÇOCUK İSTİSMARI

*Yeşil GÖKALP** - *Selcan KAYA*** - *Abdurrahman ÖVÜN****
Geliş: 11.05.2018 / Kabul:29.05.2018

Öz

Günümüzde çocuklara ve kadınlara yönelik insanların yanlış tutumları ve ayrımcı bakış açılarından biri olan kadın ve çocuk istismarı, ülke genelinde tepki verilmesi gereken sosyal bir olgudur. Çocuk ve kadın istismarı birey ve toplum üzerinde büyük etkiler yaratmakta ve birçok soruna neden olmaktadır. İstismar türleri arasında bulunan cinsel istismar hem psikolojik hem de fiziksel açıdan diğer istismar türlerine oranla kişi üzerinde daha çok zarara neden olmaktadır. İstismara başlıca etken olan nitelik ihmal ve bilinçsizlik durumudur. Diğer bir istismar türü olan fiziksel şiddet ise toplumun benimsemiş olduğu bir sosyal davranış bozukluğudur. Bununla birlikte bu durum ülkemizin gelişim düzeyini olumsuz etkilemektedir. Bu konuda medyanın etkisi de oldukça önemlidir. Bunun önüne geçebilmek için şiddeti ve istismarı nedenselliğe bağlamamalı (giyim tarzı, tahrik etme vb.) istismarı meşrulaştırmamalıdır. Medya toplumu bilgilendirme ve bilinçlendirme noktasında sorumluluklarını yerine getirmelidir. İstismarın önüne geçebilmek için gerekli çalışmalar yapılmalı, profesyonel destek sağlanmalıdır. Bu makalenin yazılış amacı kadın ve çocuk istismarının bulgularını tespit etmek ve bu konuyla ilgili önleyici çalışmalarda bulunmak.

Anahtar Kelimeler: Kadın ve çocuk istismarı, İhmal, Medyanın etkisi, Ensest ilişki, Sosyal sorun

WOMEN AND CHILD ABUSE

Abstract

It is important social fact to react to women and child abuse which are discrimination and wrong attitudes of people towards woman and children in societies nowadays. Woman and child abuse have serious effects on the society and caused many social problems. sexual abuse that is one of abuse types has much more negative psychological and physical effects on individuals relatively comparing to other abuse types. The main reason of abuse is ignorance. Another abuse type is physical violence. It is social behaviour disorder that is naturalized by

* Bingöl Üniversitesi Felsefe Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi.

** Bingöl Üniversitesi Felsefe, 4. Sınıf Öğrencisi.

*** Bingöl Üniversitesi Felsefe, 4. Sınıf Öğrencisi.

the society. However, this has impacted Turkish society's development level negatively. Media has quite an important role about this issue. Woman and child abuse should not be seen as causality (dressing style, agitation etc.) and the abuse should not to be legitimized in order to prevent it. Media should perform its responsibilities in terms of raising awareness and informing the society. The relevant studies should be carried out for stopping the abuse, Professional support should be provide to the victims. The aim of this essay is to investigate the gained data of woman and child abuse and propose new studies about how to prevent it.

Keywords: Woman and Child Abuse, Negligence, psychological and physical Violence, Society, Media

Giriş

Kadın ve çocuk istismarı her toplumda ve her dönemde var olmuş ve var olmaya devam edecek toplumsal bir olgudur çünkü kadın doğas gereği yaratılış itibariyle güçsüz yaratılmıştır. Bununla beraber kadın ve çocuk istismarında son yıllarda artış görülmektedir. Arkeologların yapmış olduğu araştırmalara göre kadınların fiziksel şiddet yaşamalarının kökeni 3000 yıl öncesine dayanmaktadır. Araştırma sonucu elde edilen buluntularda erkek mumyaların kemiklerinde %9 -%20 kırığa rastlanırken, kadın mumyalarda bu oran %30-%50 arasında değişmektedir. (Dışsiz ve Hotun Şahin 2008: 52).

Kadınlara ve çocuklara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar verebilecek veya onların acı çekmesine yol açabilecek davranışlara istismar denilmektedir. Bunun önüne geçebilmek için önlemler alınması gerekir. Bu konu hakkında gerekli çalışmalar yapıp toplumu bilgilendirip bilinçlendirmek gerekmektedir.

Birçok ülkenin toplumsal yapısı ve kültürel yapısı şiddeti desteklemektedir. “Gonklar gibi kadınların da düzenli olarak dövülmeleri gerekir” (ABD). “Dövülen kadın daha iyi bir zevce olacaktır”(Kore). “Bir öküze ya da bir kadına kıymamazlık etmeyin” (Burma). “Yük arabasının çivileri ve bir kadının kafası, ancak iyi vurduğunda işler” (Hindistan). “Tanrı zevcesini dövenin rızkını arttırır”(Rusya). “Kızını dövmeyen dizini döver”(Türkiye) gibi sözler bu durumu açıkça ortaya koymaktadır (siddet: Şiddet atasözleri, 2012).

Çocuk İstismarı ve İhmali Nedir?

Sürekli olarak değişen yaşam karmaşasında çocuklara gerekli özen verilmediğinden dolayı bunun olumsuz etkilerini toplum olarak çekmekteyiz. Onların ilgisiz bırakılması sonucunda belli sorunlar oluşmaktadır. Onlar belli konularda diğer çocukların gerisinde kalmıştır. Örneğin; psikolojik, sosyal, ruhsal vb. gibi şeylerde diğer çocukların gerisindeler onları iyileştirmek daha iyi noktaya getirmek toplumun gelişimi açısından önemlidir. Onların bilinçli büyütülmeleri

iyi birey olmaları toplumun şimdi ve sonrası için önem taşımaktadır (Sağır ve Gözler 2013: 69).

Çocuk ihmal ve istismarı; ebeveyn veya çocuğun bakımıyla ilgilenen kişilerin dikkat etmediği davranışlar sonucunda çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan zarara uğraması, sağlığının tehlike altında olmasıdır. Birçok istismar durumlarının sıklığını tam olarak öğrenmek pek mümkün değildir. İstismarların birçoğu belli nedenlerden dolayı saklı tutulmaktadır (Sağır ve Gözler 2013: 70).

İstismar Türleri

2.1. Fiziksel istismar: : Bu istismar türü 18 yaşına varmamış çocuk veya gencin ebeveynleri ya da ona bakmakla sorumlu olan kişi tarafından sağlığının tehlikeye atılarak darp edilmesi veya darp riski taşımasıdır. Bu istismar elle, ayakla veya bir nesne ile karşıdakine vurarak, tekmeleyerek, yakılarak olabilir (Pelendecioğlu ve Bulut 2009: 51-52).

Çocuklarda kendi kendine yaralanma gibi yani düşme vb. şeyler sık rastlanabilir ama diğer durumlarda kontrol altında tutmak gerekir. Fiziksel istismar genellikle ebeveynler sinirlenince ve kendini kaybedince çocuklara istismarda bulunur ama yabancı kişilercede çocuk istismara maruz kalabilir. Örneğin; okulda öğretmei ve müdürü tarafından sokakta komşuları tarafından da darp edilebilir (Can Özcan, 2010: 6).

2.2. Cinsel istismar: Cinsel istismar, daha cinsel gelişimi oluşmamış çocuğun veya ergenin bir yetişkin tarafından cinsel arzularını tatmin etmek için kuvvet uygulayarak veya tehditler savurarak kandırılması olarak tanımlanır. Cinsel istismar da fiziksel şiddet her zaman kullanılmayabilir, çocuğun isteğine bu durumda bakılmaz. Cinsel istismarda yaşanan durumlar şu şekilde görülmektedir. Bunlar (Alparslan, 2014: 194);

2.2.1 Herhangi bir temas olmayan istismar: Cinsel konuların konuşulması, röntgencilik

2.2.2 Cinsel temas: İstismar eden ona dokunur veya kendisine dokunmaya zorlar

2.2.3 Ağız yoluyla genital seks

2.2.4 İlişkinin tam olarak olmadığı sürtünme şekli ile olan istismar

2.2.5 Cinsel sömürü: Çocuk pornografisi ve fuhuşunu ele alır (Alparslan, 2014: 195).

Çocuklar cinsel istismara maruz kalırsa bunların kesinlikle bildirilmesi gerekmektedir. İstismara uğrayan kişiler genellikle utanç verici olduğu için veya korktukları için saklı tutuluyor. bu da toplumun gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

2.3. Duygusal istismar: Duygusal istismar çocuk ile ergenlerin kendilerini tesir eden tutum ile tavırlara uğrayarak veya ihtiyaç duydukları ilgi sevgi ve özenden yoksun bırakılıp toplumsal ve bilimsel ölçülere göre psikolojik travmalar yaşanması durumudur. Bu istismar genellikle çevre ve akrabalar tarafından yaşanılmaktadır. Bu istismara maruz kalan kişilerde sinirlenme, aileden kaçınma, kendini önemsiz görme ve uyum sağlayamama durumları görülür bu istismarın bulguları net olmadığı için tespit edilmesi zordur. Duygusal istismar kalıcı etkiler bıraka bilir istismarcı kişiyi korkutarak susmaya itebilir. Bunun sonucunda da çocukta normal olmayan davranışlar oluşabilir(Kara, Biçer ve Gökalp, 2004: 143). Diğer istismar türleri kalıcı olmayabilir ama duygusal istismar onun üzerinde büyük etkiler bırakabilir.

Duygusal istismarda bulunan kişi istismara uğrayan kişi korkutarak susmaya itebilir (aralarında kalması gibi) veya ona gözdağı verebilir. Bu durum sonucunda istismara uğrayan kişide normal olmayan davranışlar gözlemlenebilir (Ofset, 2008: 21).

3. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Nedenleri

3.1. Aileye yönelik sebepler: İstismarın birçok nedeni vardır ama daha çok ailenin hayat standartlarındaki sıkıntıyla ilgilidir. Çünkü çocuk anne ve babasının yaşamıyla ilişki içerisindedir. Aile bütünlüğü önemlidir (Can Özcan, 2010: 14-17).

3.2. Ekonomiye yönelik nedenler: Anne ve baba çalışmıyor bununla birlikte maddi sıkıntılar, yokluk, istikraz oluşuyor ve bu şekilde açığa çıkıyor. Araştırmalara göre istismar ve ihmalin daha çok ailenin maddi sorunlarından kaynaklandığı görülmüştür (Can Özcan, 2010: 14-17).

Çocuğun yaşadığı çevrenin yoksul olması, barınmanın kısıtlı olması sağlık hizmetlerinin iyi verilmemesi yiyecek sıkıntısının olması gibi toplumsal olayları içerir. Yoksulluk çocuk istismarında; en çok görülen etmendir. Çocuklara direkt onlara doğrultulan, kızgınlık ve engellenme sonucunda ortaya çıkan saldırgan

davranma eğilimi değil, bu öğelerin bulunduğu platformda yer almaktan da müteessir olurlar (Deveci ve Açık, 2003: 397).

3.3. İç Gerginlik Nedenleri: İhmal ve istismarda gerginlik durumu farklı şekilde gösterilebilir, aile büyüklerinin karakterleri, tutum ve davranışları, çocuğun kişilik yapısı birde ondan çok şey beklenilmesi gibi. Anne baba arasındaki tartışmalar, çocuğun yapamayacağını bildiği halde ondan iyisini isteme, ailenin kalabalık olması, ard arda çocuk getirme, başka kardeşlerinin olmaması, onları yetiştirmede yeterli donanıma sahip değilse, anne babanın katı kuralları gibi durumlar gösterilebilir. Anne ve baba ayrı ise veya aile büyüklerinden biri vefat etmişse istismara uğrama ihtimali yüksektir. Çünkü tek çocuk olma onu daha çok yalnızlığa iter ve duygusallaştırır bu da onu istismara sürükleyebilir (Can Özcan, 2010: 14).

3.4. Çocuğu ilgilendiren sebepler: Ailedeki her çocuk istismara uğramaz. Belli durumlarda bu görülür. Genellikle olması gerekenden önce doğanlar, anlama sorunu yaşayanlar, fiziksel sorunu olanlar veya kendini ifade edemeyen (dilsiz) çocuklar ve duygusal bakımdan sorunlu olan kişiler istismara uğramaları yüksek ihtimaldir (Can Özcan, 2010: 14).

4. Çocuğu İstismardan Korumak İçin Neler Yapılmalıdır

Çocukları istismardan korumak için onlara gerekli özen ve ilgi gösterilmesi gerekmektedir. Çünkü onlar toplumun geleceğine yön vereceklerdir onları istismardan korunmanın yolları şunlardır.

- Onunla güzel ve düzgün bir şekilde konuşmalıdır.
- Güzel yaşam standartlarında büyüyen çocukların istismara uğrama olasılığı minimumdur ve yaşayacakları kötü durumlarda anne-babadan yardım isteyebilirler.
- Çocuğun çevresinde olan kişilerle tanışmak gerekir ve onun öğretmenleri ile iş birliği içinde olmak gerekir.
- Ona istismarın her türünün yanlış olduğunu söyleyin.
- İstismara uğradıklarında neler yapılması gerektiğini yani kimlere bildirmesi gerektiğini söyleyin. Birde anne-baba olarak da durumlarda neler yapılması gerektiğini bilin (Ofset, 2008: 21).

5. Ensest İlişki

Ensest ilişki genellikle nikâh kıymaları mümkün olmayan, dinimizin ve ahlakımızın kesinlikle reddettiği aile içi cinsel ilişkidir.

Böyle bir durumda insanlar tarafından dışlanması, ayıplanması ve aile içi istismar olduğu için saklanmasına sebep oluyor. Bu ilişki insanlar tarafından ve islam dini açısından hoş olmamakla birlikte yaşanılması yasaklanmıştır. Yani gerçekleşmesi durumunda sonuçları ağır olacaktır (Ovayolu, Uçan ve Serindağ 2007: 3).

5.1. Ensest İlişkiye Neden Olan Durumlar

Ensest ilişkiye neden olan durumlar şu şekilde tanımlanmaktadır:

5.1.1. Madde bağımlısı baba

5.1.2. Anne ve babanın ayrı olması veya annenin yatalak olması,

5.1.3. Aynı ortamda çocuklarla birlikte uyumaları,

5.1.4. Bedensel veya zihinsel engelli olmaları,

Daha önce böyle ilişkide bulunmuş akrabalarının varlığı, (Ovayolu, Uçan ve Serindağ 2007: 4).

5.2. Ensest ilişkinin Sonuçları

İstismara uğrayan kişi cinsel konulara olduğundan daha fazla ilgi duyması ya da bu gibi konulardan uzak durması, uyku bozuklukları veya uyurken durduk yere ağlaması, psikolojisinin bozulması, ortamlara girmemesi, bedeninin temiz olmadığını düşünmesi, eğitim kurumlarına gitmekten kaçınması, çevreye uyum sağlayamama ve sinirli davranışlar sergilemesi gibi durumlar gözlemlenebilir (Saygılı ve Gönenli 2008: 33).

6. İstismar Sonucu Yapılması Gerekenler

- İstismara uğrayanlar çoğunlukla yaşadığını dolaylı bir şekilde söylemeye çalışırlar. Aile büyüklerinin tutumu ile yardımı istismara uğrayan kişinin bunu anlatmasında ve tedavi edilmesindeki rolü önemlidir. Yani aile büyüklerinin davranışları ve söylemleri önemsenir.

- Onun yanında olduğunuzu, onu önemsedığınızı hissettirin. Çünkü onlar kendilerini önemseyen ve kulak verenlere daha rahat söylerler. Çocuk söylemlerini gösterilen davranışa göre uyarlar.
- Çocuğun yanınızda bulunmadığı zamanlarda, tedirgin olmamanız gerekir. Çoğunlukla aile büyükleri bu duruma karşı tepki verirler buda onu kendini suçlama hissine yöneltir. Onu eleştirmek yerine yanında olduğunuzu yansıtın.
- Onun size anlatmasının büyük bir şey olduğunu söyleyin ve söylemlerine önem verdiğinizi aktarın.
- İstismar olayında kendisinin bir suçunun olmadığını belirtin. Çünkü onlar kendilerinin yanlış olduğunu düşünürler ve bu durumdan çekinirler.
- Onun yanında olacağımızı ona hissettirin ve bir daha olmayacağını ona söyleyin.
- Bu durumda olan başka kişilerinde olduğunu sadece kendisinin olmadığını ona söyleyin.
- Ona bu konu hakkında suçlamalarda bulunmayın.
- Anlatmak isterse onu sonuna kadar dikkatle özenle dinleyin anlatmak istemediği takdirde üstüne gitmeyin (Yiğit, 2005: 65).

Çocuk istismar oranları: Dünya geneline bakıldığında çocuklara yapılan cinsel taciz oranı yükselmektedir. Cinsel istismar yaygınlık oranı dünya genelinde %7-38 arası değişmektedir. Kız çocuklarında bu durum 3 kat daha fazladır. Türkiye’de yapılan araştırmalarda ise durum şöyledir; ‘fiziksel istismar %30-35 arası, cinsel istismar oranı %13 tür. ‘Türkiye’de 2014 yılında yayınlanan bir çalışmada cinsel istismar mağdurlarının %84,6’sının kız, %15,4’unun erkek olduğu görülmüştür (Türkmen, Sevinç, Kırk, Erkul ve Tahliye 2017: 198).

7. Kadın İstismarı Nedir?

Kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar sağlayacak veya kadınları rahatsız edebilecek davranışlar, ister kamu ister özel kuruluşlarda yapılan buna benzer şeylerin ve kadınların bağımsızlığının baskıyla sınırlandırılmasını da katmak üzere, içinde şiddet barındıran her türlü cinsiyetçi tavra kadın istismarı denir (Demir ve Özkan 2002: 87).

8. Kadına Yönelik Şiddet Türleri

8.1. Fiziksel Şiddet: Kaba kuvvet kullanarak ve rast gele olası bir hasar oluşturacak şeylere agresif tavırların hepsi fiziki istismar adı altında toplanmaktadır (Harcar, Çakır, Sürgevil ve Budak 2008: 53).

8.2. Duygusal Şiddet: Duygusal ve hissiyat ihtiyaçlarının zorbalık, küçümseme, kin, rahatlamak gayesiyle karşı kişiye güç yaptırımında bulunmak için orantılı bir biçimde sömürde bulunması, bir yaptırım şantaj yöntemi olarak kullanılmasıdır. Bu sitede ortaya çıkan bazı tavırlar sevgi, merhamet, yardım, tastik gibi duyu ve hissiyat gereksinimlerinin önemsenmemesi, aşağılanması, yaşadığı toplumun gelenek ve göreneklerine ya da mazisine ait önemsedığı değerlerin küçümsemesi, duygusal şiddete işaret etmektedir (Yetim ve Şahin 2009: 49).

8.3. Ekonomik Şiddet: Kadının mecburi bir şekilde işe gönderilmesi, elinde olan nakit parayı almak onu maddi sıkıntılara sokmak, ona para yardımında bulunmak, hane içindeki para hakkında kadına hiç danışmamak, onun kendisine ait takıları alıp satmak gibi (Öşme, 2014).

8.4. Cinsel Şiddet: Kadının isteği dışında ya da isteği güç sonucu elde ederek cinsel birlikteliğe diretilmesi şeklindedir. Çoğunlukla fiziksel istismarla bulunmaktadır (Özbey, 2012: 3).

8.4.1. Cinsel istismar öncesi kaygılar: Kadınlar gündelik hayatlarında her an tecavüz endişesinin yarattığı kaygılardan etkilenmektedirler. Bilhassa toplumsal yaşamında kadın sürekli savaş halindedir. Yolda yürüme korkusu, bilmedik yerlerden geçmeme korkusu, insanların davranışlarına, tarzlarına dikkat etme gibi bir sürü tedbir şekli (Dişsiz ve Hotun Şahin 2008: 52)

8.4.2. Cinsel istismar sonrası etkiler:

Fiziksel Semptom: Bir takım ağrılar, uyku problemi, kadın hastalıkları gibi birçok rahatsızlık belirlenmekte (Dişsiz ve Hotun Şahin 2008: 52).

Ruhsal Semptomlar: İstismar içeren kabuslar, bir yerde tek başına kalma endişesi, tanımadığı insanlara karşı korku ve endişe duyması gibi (Dişsiz ve Hotun Şahin 2008: 52).

Toplumsal hayatın da gelişen sorunlar olacak normal hayatına dönmede sorun, eski işine dönmeme isteği, başaramama korkusu gibi birçok sorunla karşı karşıya kalabilir. Daha sonra kadında cinsel sorunlar çıka bilmekte ve normal birliktelik yaşamakta güçlük çekebilir (Dişsiz ve Hotun Şahin 2008: 52)

8.5. Sözel Şiddet: Sözel hakaretle kadını sürekli etkisi altına alma, hazmetme, ceza verme ve kontrol aleti olarak kullanılmasıdır. Örneğin; kişinin önemseydiği konulara karşı güvenini kaybetme, aşağılayıcı konuşmalarda bulunma, iğneleyici isimler takmak ve dalga geçmek (Yanık, Hanbaba, Soygür, Ayaltı ve Doğan 2014: 106).

9. Öfke ve Saldırganlığın Kadına Yönelik Şiddet Biçiminde Yansıması

Kadınların içinde bulunduğu duygu ve yönelimlerinin normal ya da normal olmayan toplumsal veya ekonomik sıkıntılar nedeniyle hane içerisinde genelde öfke ve saldırganlığı kapsayan tavırlarla karşı karşıya kalamaktadırlar (Kaymak Özmen, 2004: 33-34).

Hane içindeki öfke ve şiddetin dışı vurumu olan istismarın değişik toplumlarda ve değişik toplumsal olgularda benzer nitelikler içermesi bunun altında yatan nedenin ataerkil düşünceye sahip toplum yapısından kaynaklandığı düşüncesini gündeme getirmektedir. Değişik sosyal kültürlerde kadının hane içindeki tutumu çokta değişiklik göstermemektedir. Kadının hanedeki durumu, erkek egemenliği ya da erkeğe göre açıklanmakta ve kadına dayatılan ‘kocasına uygun eş’, ‘çocuğuna uygun anne’, ‘uygun ev hanımı’ gibi düşünceleri küçüklükten beri içerisinde bulunduğu kültürel algılarının sonucu olarak bu algıları benimsemekte ve tek başına bir birey olduğunu kabullenmemekte. Kadının benimsetmek zorunda kaldığı bu düşüncelere ters düşen tutum ve tavırların, erkek olduğu gibi kendisine yapılmış bir gözdağı olarak düşünmekte, bu yüzden hane içinde kadına karşı istismar zemini oluşmaktadır (Kaymak Özmen, 2004: 33-34).

10. Kadına Yönelik İstismarın Nedenleri

Erkeklerin çoğu kadına yönelik istismarı, kadın üstünde hakimiyet kurma biçiminde değerlendirmektedir. Erkeklerin geneli, bu şekilde kızgınlık ve agresiflik yapma gibi eylemlerin zaten olası bir şeymiş gibi görme algıları vardır. erkeklerin kadınlara ilişkin yaptığı istismarın sebepleri çok farklı türde ve karmaşıktır. Bu sebepleri biyolojik sebepler, ruhsal sebepler ve kurumsal sebepler olarak belirleyebiliriz (Altun, 2006: 30-32).

10.1.Biyolojik Sebepler: Şizofreni, paranoid şizofreni vb. insanın aklıyla ilgili sorunları ve toplumdaki kendini soyutlama gibi kişide bulunan rahatsızlıklar olabilir. İstismarcı yani istismarı uygulayan hane kişilerinin birçoğu erkek olması ve bu istismarcı tavrının zaman geçtikçe insanın büyümesiyle doğru orantılı eksilmeye başlaması, erkekte olan bazı hormonların eksilmesiyle yani bu

hormonların istismarcı tavırlarla ilişkili olduğu düşünülmektedir (Altun, 2006: 30-32).

10.2.Ruhsal Nedenler: İstismarcı eşlerin geneli, evliliklerinin ilk zamanlarında bu davranışlarda bulunmazlar. Tabii kadın ve erkek arasında ileri düzeyde ruhsal ilişkiler oluşmaya başlar, tamda o evrede istismar eğilimleri kendini gösterir. İlk girişim, istismarın uygulandığı eş için beklenmedik bir şey olur ve o bunu hiçbir şekilde istismar olarak algılamaz. Fakat istismar kapsamı arttıkça istismar mağduru olan eşin kocasına olan bağlılığı giderek azalır. Ama istismarcıdan ayrılma girişiminde bulunduğu büyük bir istismarla karşılaşacağı korkusu oluşur. Bide buna sosyal kuruluşlardan yardım alamama korkusu eklenince, istismar mağduru kadın bu nedenlerden dolayı kurtulma ümidini yitirir ve o hayatı yaşamak zorunda kalır. Erkekler kadına şiddet uyguladıklarında belli kazanımlar edinirler. Evde kendi isteği olsun kendi hakimiyeti olsun diye bu girişimde bulunabilirler. Kadınlarda hem fiziksel hem de maddi açıdan kocalarına karşı koyamazlar. İstismarı uygulayan kocanın karşılaşabileceği en büyük şey eşinin ondan ayrılmasıdır ki genelde istismarın dozunu arttırmayla bunu da önleyebilirler (Altun, 2006: 30-32).

10.3.Sosyal Sebepler: İstismarda bulunma öğrenilebilen bir şeydir. Bunun en önemli göstergesi ise istismarcı kişinin kendi yaşadığı evdir. Küçük yaşta şiddet uygulanan bir evde yaşadıysa çocuğun bundan etkilenip daha sonraki yaşamında istismarda bulunma yönelimi daha çok olur. Üstelik istismarın sosyal yapı tarafından dağıtılması gereken bir yargı olarak belirlenmesi ve daha sonraki kuşaklardan gelerek bazı toplumlar tarafından bu davranışın arkasında durması da sosyal sebep olarak değerlendirilebilir. İstismarcının evlendiği kişiye karşı istismarda bulunması, başlardan beri süre gelen sosyal algı görülmekte ve sözde gelişim olduğunu söyleyen toplumlarda bile arkasında durulmakta (Altun, 2006: 30-32).

11. Şiddetin Belirlenmesi

Kadınların geneli doktora şiddete uğradım diye gelmez. Doktorun şüphesi üzerine kadına şiddet hakkında soru sorulur. Şiddetin uygulandığına dair şüphe edilen bazı durumlar;

- Vücuttaki ağrılar
- Uyku problemi
- Ruhsal bozukluklar

11.1.Vücuttaki yanmalar

- Yaralanma izleri

Kadının baştan aşağı bir sağlık taramasından geçmesi eşi tarafından şiddete uğrayıp uğramadığını saptarken izlenmesi gereken yollardan bir tanesidir. Doktor istismar mağduruna soru sorarken onur ürkütmeden eşinin eşinin bu olayı duymayacağına dair güvencesini vermeli daha sonra istismar edilen kadına yalnız olmadığını ve onun gibi birçok kadın olduğunu belirtmelidir. Ayrıca yaşadığı ailede madde bağımlısı varsa, bilhassa madde kullanımı sırasında kadının bu olayların üstesinden nasıl geldiği istismar mağduruna yalnızken sorulmalıdır (Yetim ve Şahin 2009: 51).

12. Korunma

Bütün dünyada farklı ülkelerde değişik kültürlerde yapılan araştırmaların birçoğuna göre her yerde kadın istismarının görüldüğü belirlenmiştir ama bazı yerlerde kadına ilişkin istismar yaşanmamaktadır buda kadına ilişkin istismarın önüne geçilebilecek bir durum olduğunu göstermektedir (Yetim ve Şahin 2009: 51).

12.1.Birincil Koruma: Kadına yönelik istismarın önüne geçebilmesi için kültürlerin öncelikle orada böyle bir sorun olduğunu kabul etmeleri gerekir. Öncelik bu olmalıdır. Bu sorunun önüne geçebilmek için kadın kadar erkekte çaba göstermelidir. Karı ve koca arasında oluşan bu istismarın doğru olmadığını benimsetmek gerekir. Bilgilendirme amaçlı yapılan bütün çalışmalarda kadınların yasalardan yararlanabilecekleri ve kadın haklarına dair bilgilendirmede bulunabilirler (Yetim ve Şahin 2009: 51).

12.2.İkincil Üçüncül koruma: Sağlık kuruluşlarından eşler arası istismarın ikincil ve üçüncül korunmasında daha gözle görülür bir role sahiptir doktorların kadına ilişkin istismarla ilgilenmelerini engelleyen ön yargılar vardır (Yetim ve Şahin 2009: 51).

13. Kadın İstismarının Olmaması İçin Alınması Gereken Önlemler

Kadının ayağının yere sağlam basması için eğitim seviyelerinin ve esas becerilerini oluşturacak ve onları yükseltmek amacıyla çalışmalar yapılmalıdır.

- Bütün kamu ve kuruluşlarında kadınları bilinçlendirmek girişimleri kadının haklarıyla, kadının toplumda ki statüsüyle ilgili bilgiler verilmelidir. Çalışmalar bu doğrultuda ilerlemelidir.

- Kadının toplumda her yerde en üst düzeyde bile karar verme konumunda olduğunu, bu kimliği kadına empoz etmeyi amaçlayan kadın-erkek eşitsizliğin olmadığı bir görüş benimsetilmelidir.

13.3. Kadına yönelik doğru olmayan şeyler söyleyerek ve kadının imajını kötüleyecek girişiminde bulunan basın organlarının engellenmesi ve daha ileriye gidip bununla ilgili yasalarda çıkartılmalıdır. Bu gibi caydırıcı önlemlerin alınması gerekir.

13.4. Kadınların resmi kuruluşlara atanmasıyla erkeklerin resmi kuruluşlara atanması dengeli bir biçimde olmalıdır.

13.5. Kadınlar toplumun idari kısmıyla da ilgilenebilmelidir. Bu düşünce şeklini benimsemeli hayata geçirmek gereklidir (Demir ve Özkan 2002: 91).

14. Kadın İstismarına İlişkin Medyanın Sorumluluğu

Çağın Fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel istismar veya şiddet tehdidi nedeniyle bütün kadınlar bastırılmakta ve yaşamları sonlandırılmaktadır. Kadın istismarı ve cinayetleri genelde eşleri tarafından kışkançlı, namus, kadınların boşanmak istemesi nedeniyle yapılmaktadır. Namus cinayetleri ise genellikle töre başlığı altında yapılmaktadır. Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırmasında kadınların %44’ü kocaları veya sevgilileri tarafından istismara uğradıklarını belirlenmiş. Cinsel istismara, tecavüze maruz kalan kadınların geneli bunu kimseye söylememekte ve bu olaylardan ötürü kendilerinin suçlu olduklarını düşünmektedir. Cinsel istismara uğrayan kadınların çoğu bunu açıklayıp söyleyememelerinin büyük nedenlerinden biride korktuklarından ve utandıklarından ötürü dile getirmemektedirler. İstismar eden kişi suçlu, istismara uğrayan kadının hiçbir suçsuz yoktur. Yani tacize uğrayan değil taciz eden suçludur. Kadınlar istismara uğradıklarını dile getirmeli, dava açmalı ve seslerini olabildiğince çok çıkarmalıdır. Çünkü istismar eden erkek işlediği suçun yani tecavüzün cezasız kalacağını düşünüp tekrar istismar eder. Bundan ötürü kadınlar haklarını savunmalı, güçlü bir şekilde davaları hakkında mücadele etmelidir ve bu konular hakkında bilinçlenip eğitim almalıdırlar (Kürtçü, 2018: 55-57).

2015 yılında Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırmasında; fiziksel ve cinsel istismara uğrayan kadınların 3’te 1’i intihar edip hayatlarını sonlandırmak istemektedirler ve bu girişim de bulunan, istismara uğrayan kadınların (%15) istismara uğramayan kadınlarından (%3) daha fazla olduğu görülmektedir. Bu

araştırmaların neticesinde istismara uğrayan kadınların psikolojik destek almaları önemlidir (Kürtçü, 2018: 55-57).

2016/17 sayılı genelgede kadına yönelik istismar ve şiddetin önlenmesinin devlet politikası olduğu vurgulanmış ve tüm kamu kuruluşları, bakanların yanı sıra bütün medya kuruluşları, yazılı basın, haber ajansları ve basın örgütlerini kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda gerekeni yapma zorunluluğunu kılmıştır. Fakat televizyondaki dizilerde, basın ve ülke genelinde kadın istismarı sosyal bir problem değil de, kişisel bir problem olarak ele alınıp değinilmektedir. Sosyal bir durum olan istismar, bireysel bir sorun olarak ele alınmakta ve bu tür vakalar polisiye-adliye vakası olarak belirlenmektedir. Medya cinsel istismar gibi olayları genelde magazin haberi biçiminde algılamakta ve bu açıdan etik, ahlaki kurallara uyulmamaktadır. Kadın istismarı, taciz ve cinayetleri medyada en fazla değinilen istismar türüdür. Bunun en önemli nedeni ise bu tür istismar vakalarının basına yansımaması veya bu vakaların olmaması değil bu tür istismar cinayet gibi yaygın türlerin artık normal bir şeymiş gibi basına yansımalarıdır (Kürtçü, 2018: 55-57).

Kadın istismarında cinayet ve tecavüz olayları basında sıkça değinilen istismar türüdür. Sosyal medya üzerinde çeşitli konulara karşı, duygu ve düşüncelerini açıklayıp mesaj ve paylaşımlarda bulunurlar. Sosyal medya üzerinde attıkları tweet, retweet ve mesajlar içeriklerine göre 4 başlık altında toplanmıştır. Durumu bildirme (17,9), ifşa etme (%10,7), tepki verme (%30), nefret söylemi (%41,4) gibi kategoriler yer almıştır. Basında suçu işleyenden çok mağdur olan kişi ele almakta ve o kişi bu defa medya üzerinde ikinci bir mağduriyet yaşamakta. Basın programları sağduyulu oluşturmali, ele alınan olayı magazinleştirmemeli mağdur olan kişiyi sarsacak veya utandıracak sözler söylememeli ve görüntüler yayınlamamalı, tecavüzü geç saatte dışarıda olmasına giydiği elbisenin kısa olmasına vb. nedenselliklere bağlamamalı. Basınının amacı topluma bilgi verme onları bilinçlendirme olmalıdır (Kürtçü, 2018: 61-63).

Sonuç

Kadın ve çocuk istismarı toplumsal bir sorun ve bu sorun gün geçtikçe artmaktadır. Çocuk istismarına uğrayanların sayısında büyük bir artış yaşanmaktadır (Çocuk İstismarı Vakasındaki Artış Meclis Gündeminde, 2018).

Bu artış kadın istismarı için de geçerlidir. Son yıllarda kadına yönelik şiddette geçmişe oranla artış söz konusudur (Özkan ve Demir 2002: 89). Çünkü ülkemizin toplumsal ve kültürel yapısı şiddeti desteklemektedir (Özkan ve Demir 2002: 87).

Bunların sebebi ise toplumsal bilincin yeterli olmayışıdır. Kadın ve çocuk istismarındaki artış toplumu da olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü istismara maruz kalan kişilerde psikolojik bozukluklar oluşmaktadır. Psikolojik sorunlar yaşayan kişilerde toplumsal etkileri şüphesiz olumsuz olacaktır. Bu durumdan tamamen kurtulmak mümkün olmazsa bile en aza indirgene bilir. Bunun içinde medya ve toplum bilinci önemlidir. Medya kurumları bu konuda hassas davranmalı ve durumu meşrulaştırmamalıdır. Toplum bilincini oluşturmak içinde gerekli çalışmalar yapılmalıdır. İstismarın artmasındaki diğer en önemli nokta ise bilinçsiz çoğalmadır. Çünkü bu durumda ihmale neden olacaktır. İhmal de istismarın başlıca nedenlerindedir.

İstismarı Önlemedeki Hususlar Kısacası Şöyledir:

- Aile içi şiddetin önlenmesi,
- Toplumun, bireylerin ve ailelerin bilinçlendirilmesi,
- İstismarın olağan dışı olarak görülmesi,
- Medyanın yanlış kullanılması,

İstismar ve ihmal bulgusuna rastlandığında bu bulguların araştırılıp tespit edilmesi ve uzman kişilerce destek sağlanması gerekmektedir. İstismarı önleyici sosyal politikalar gerçekleştirilmeli, eğitim seminerleri verilmelidir.

Kaynakça

ALPARSLAN, Ahmet Hamdi (2014), “Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar“ *Kocatepe Tıp Dergisi*, C.15, S.2, ss. 194-201.

ALTUN, Müberre (2006), *15-49 Yaş Evli Kadınların Fiziksel Şiddet Görme Durumları ve Kadınların Şiddete İlişkin Tutumlar*, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tez, Denizli.

BULUT, Sefa (2007), “ Çocuk Cinsel İstismarı Hakkında Bir Derleme“ *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, C.3, S.28, ss. 139-156.

CAN ÖZCAN, Meltem (2010).“ İstismar ve ihmal çocuklar üzerindeki fiziksel ve psikolojik etkilerinin incelenmesi“ *Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

CAN ÖZCAN, Meltem (2010), “İstismar ve ihmal çocuklar üzerindeki fiziksel ve psikolojik etkilerinin incelenmesi“ *Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.*

CAN ÖZCAN, Meltem (2010), “İstismar ve ihmalin çocuklar üzerindeki fiziksel ve psikolojik etkilerinin incelenmesi“ *Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.*

Çocuk İstismarı Vakasındaki Artış Meclis Gündeminde, (2018, 02. 19), 04. 23. 2018 tarihinde www.birgun.net. adresinden alındı.

DEMİR, Ü., ÖZKAN, A., (2002), “Kadın İstismarı“ *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* , C.5, S.1, ss. 87-92.

DEVECİ, E., AÇIK, Y., (2003),“ Çocuk istismarının nedenlerinin incelenmesi“ *Dergi park* , C.12, S.4, ss. 1-403.

DİŞSİZ, M., HOTUN ŞAHİN, N., (2008), “Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet“ *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim Ve Sanatı Dergisi*, C.1, S.1, ss. 50-58.

HARCAR, T., ÇAKIR, Ö., SÜRGEVİL, O., BUDAK, G. (2008), “Kadına Yönelik Şiddet Ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu“ *Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, C.2, S.4, ss. 51-70.

KARA, B., BİÇER, Ü., & GÖKALP, A. S., (2004), “Çocuk İstismarı“ *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, C.47, S.2, ss. 140-151.

KAYMAK ÖZMEN, Suna (2004), “Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları“ *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.37, S.2, ss. 27-39.

KÜRTÇÜ, Duygu Dumanlı (2018), “Twitter Kullanıcıların Cinsel İstismar Olaylarına Verdikleri Tepkiler“ *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* S.30, ss.53-65.

OFSET, Berkay (2008), “Çocuk ihmal ve istismarını önleme öğretmenler ve aileler için eğitim kılavuzu“ *İnsan Hakları Derneği* , ss. 1-76.

OFSET, Berkay (2008), “ Çocuk ihmali ve istismarını önleme öğretmenler ve aileler için eğitim kılavuzu“ *İnsan Hakları Derneği* , ss. 1-76.

OVALI, N., UÇAN, Ö., SERİNDAG, S., (2007), “Ensent ilişkinin Nedenleri“ *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* , C.2, S.4 , ss. 1-15.

ÖŞME, Pınar (2015, 03), “Kadına Yönelik Şiddet“ 03. 10. 2018 tarihinde www.avrasya.edu.tr adresinden alındı

ÖZBEY, Orhan (2012), “Kadına Yönelik Şiddetin Temelleri“ *Hukuk Gündemi Dergisi*, C.11, S.1, ss.1-6.

ÖZKAN, A., DEMİR, Ü., (2002), “Kadın İstismarı“ *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C.5, S.1, ss. 87-92.

PELENDECİOĞLU, B., BULUT, S., (2009), “ Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar“ *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi* , C.9 ,S.1, ss. 50-62.

SAGIR, M., GÖZLER, A., (2013), “Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı Ve İhmaline Yönelik Görüşleri Ve Farkındalık Düzeyleri“ *Türkiye Sosyal Politika Ve Çalışma Hayatı Araştırmaları* , C.3, S.5, ss. 69-101.

SAYGILI, S., GÖNENLİ, S., (2008), “ Aynı Ailede Görülen Çoklu Ensest“ *Düşünen Adam Dergisi*, C.21, S.1-4, ss. 1-33.

siddet: Şiddet atasözleri, (2012. 06. 05), 04. 12. 2018 tarihinde siddetolmasın.blogspot.com.tr adresinden alındı.

TÜRKMEN, N., SEVİNÇ, İ., KIRK, Ö., ERKUL, I., TAHLİYE, K., (2017), “Cinsel İstismara Uğrayan Kız Çocuklarının Profili“ *İz.Dr. behçet uzman Çocuk Hastanesi Dergisi*, C.7, S.3, ss.195-202.

YANIK, Z., HANBABA, Z., SOYGÜR, S., AYALTI, B., DOĞAN, M., (2014), “Kadın a Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi“ *Elektronik Meslek Yüksek Okulları Dergisi*, C.4 , ss.104-111.

YETİM, D., ŞAHİN, E. M., (2009), “Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım“ *Aile Hekimliği Dergisi* ,C.2, S.2, ss. 48-53.

*Akademik MATBUAT, <http://dergipark.gov.tr/matbuat>, Yıl: 2 • Cilt: 2 • Sayı: 1 •
Yaz/Summer 2018*

YİĞİT, Rana (2005), “Çocukların Cinsel İstismarı Ve Ensest“ *Mersin Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Dergisi* , C.8, S.3, ss. 90-100.